

## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในทุกหน่วยงานสังกัดการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งการบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารจัดการศึกษาของเอกชน ต่างมีเป้าหมายและหลักการเดียวกัน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข(มาตรา 6) โดยกระบวนการพัฒนาการจัดการศึกษา ได้มีการกำหนดให้มีมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ที่ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อสะท้อนให้ทราบถึงสภาพของระบบการศึกษาที่แท้จริง ให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาไปในทิศทางที่ถูกต้องและเกิดผลที่เป็นจริงและเป็นรูปธรรม ส่งผลประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประสิทธิผลภายหลังการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในด้านของสถานศึกษา รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการศึกษากับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา และศึกษา ปัญหาและอุปสรรค ที่มีผลต่อการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ภายหลังการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา โดยนักศึกษาได้กำหนดสมมติฐานการศึกษา 1 ข้อ คือ ปัจจัยทางการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลภายหลังการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ศึกษาโดยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มประชากร ซึ่งประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ของสถานศึกษาในระดับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีสถานที่ตั้งของสถานศึกษาอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง เชียงใหม่ โดยสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง เชียงใหม่ มีทั้งหมด 87 แห่ง รวมประชากรทั้งหมด 87 คน การแจกแบบสอบถามทั้งหมด 87 ชุด ได้รับคืนกลับมา 80 ชุด ผู้ศึกษาได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามและรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาในช่วงเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม พ.ศ.2553 ในส่วนของแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิดเพื่อให้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ และคำถามแบบเลือกตอบโดยใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติ Pearson's Correlation กำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 และนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์และสรุปเนื้อหาเชิงบรรยายตามข้อเท็จจริงที่ได้รับมา ดังสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

## 5.1 สรุปผลการศึกษา

### 5.1.1 ข้อมูลทั่วไป ของ ประสิทธิภาพของการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง เชียงใหม่

จากข้อมูลเบื้องต้นจะเห็นได้ว่า ร้อยละของผู้กรอกแบบสอบถามส่วนใหญ่จะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมาย เมื่อเปรียบเทียบกับระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของผู้กรอกแบบสอบถามแล้ว ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ทำงานในสถานศึกษาระยะเวลามากกว่า 10 ปีขึ้นไป ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 61.25 จากข้อมูลนี้เป็นสิ่งที่แสดงถึงการให้ความสำคัญในการให้ข้อมูลในเรื่องของการศึกษา โดยเฉพาะเป็นข้อมูลของสถานศึกษาที่อยู่ในความดูแลและรับผิดชอบ ที่จะป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในภาพรวม ของผู้ที่รับผิดชอบงานบริหารสถานศึกษาโดยตรง หรือผู้ที่ทำงานในสถานศึกษาเป็นระยะเวลานาน ซึ่งจะสามารถช่วยให้ข้อมูลที่สะท้อนสภาพการจัดการศึกษาที่แท้จริงว่าสภาพของการจัดการศึกษา ณ ปัจจุบันนั้น มีสภาพการณ์เป็นอย่างไร เพื่อให้การแก้ไขและการพัฒนาการจัดการศึกษาเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง พัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามเป้าหมายหลักของ

ประเทศ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพ การศึกษาที่ดียิ่งขึ้น

ผลของการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบที่สอง ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกัน คุณภาพการศึกษา โดยการแบ่งสถานศึกษาตามสังกัดการบริหารงานการศึกษา ข้อมูลที่ได้พบว่า สถานศึกษาที่สังกัดหน่วยงานการศึกษาเอกชนและสังกัดหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการรับรองคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานฐานคุณภาพของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาทุกแห่ง ส่วนสถานศึกษาที่สังกัดหน่วยงาน การบริหารของภาครัฐไม่ได้รับการรับรองคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐาน ฐานคุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจำนวน 2 แห่ง สถานศึกษา ที่เหลือได้รับการรับรองทั้งหมด จากข้อมูลนี้แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของการจัดการศึกษาเพื่อให้ก่อ เกิดประสิทธิผลในการพัฒนา เขตพื้นที่อำเภอเมือง เชียงใหม่ ในภาพรวมของการจัดการศึกษาทั้งหมด 80 แห่ง สถานศึกษาส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้สู่มาตรฐานการ จัดการศึกษา โดยในการพัฒนานั้น บางสถานศึกษาอาจยังมีอุปสรรคและปัญหาที่จะต้องได้รับการ แก้ไขและร่วมกันพัฒนา และจัดระบบของการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพให้มากขึ้น ซึ่ง หน่วยงานต้นสังกัดจำเป็นต้องเข้าไปดูแลและร่วมกันแก้ไขพัฒนาเพื่อให้ผลของการจัดการศึกษา ได้รับการรับรองในมาตรฐานการจัดการศึกษาต่อไป

#### 5.1.2 ข้อมูลปัจจัยทางการศึกษา ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง เชียงใหม่

ปัจจัยด้านจำนวนนักเรียน สถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบ ระดับการจัดการศึกษาขั้น พื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอเมือง เชียงใหม่ ส่วนใหญ่จะเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับชั้น ปฐมวัย และในระดับชั้นประถมศึกษา

ปัจจัยด้านงบประมาณของสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณจากรัฐ และ ได้รับจากการลงทะเบียนเรียน ลงมาตามลำดับ เนื่องจากว่ารัฐได้มีนโยบายให้เรียนฟรี 15 ปี โดย สนับสนุนในเรื่องของค่าใช้จ่ายในการเรียนทั้งค่าเล่าเรียน ค่าอุปกรณ์ทางการเรียนต่างๆ ข้อมูลด้าน งบประมาณที่ออกมาจึงสะท้อนการได้รับงบประมาณจากรัฐเป็นส่วนใหญ่

ปัจจัยด้านจำนวนบุคลากรทางการศึกษา จากข้อมูลด้านผู้บริหารสถานศึกษา โดยส่วนใหญ่สถานศึกษาในเขตอำเภอเมือง เชียงใหม่ ที่จัดการศึกษาในระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมีผู้บริหาร สถานศึกษาหนึ่งคน ในส่วนของข้อมูลด้านจำนวนครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษา ส่วนใหญ่จะมีจำนวนครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษาต่ำกว่า 20 คน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ขนาดขององค์กรสถานศึกษาส่วนใหญ่จะมีขนาดเป็นองค์กรเล็ก จึงทำให้จำนวนครู และจำนวนผู้บริหารน้อยตามไปด้วย ส่วนสถานศึกษากลุ่มที่เหลือก็กระจายแบ่งไปในแต่ละขนาด ที่มีร้อยละน้อยลงไปตามลำดับ

ปัจจัยด้านการสังกัดหน่วยงานของสถานศึกษา การสังกัดหน่วยงานในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จะมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน โดยสถานศึกษาจะสังกัดหน่วยงานการบริหารของการจัดการศึกษาของเอกชนมากกว่าการสังกัดการบริหารและการจัดการศึกษาภาครัฐไปเล็กน้อย และมีการสังกัดหน่วยงานการบริหารของการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นน้อยที่สุด

ปัจจัยด้านระดับของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนใหญ่ ทำการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา และมีการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ลดน้อยลงตามลำดับ

ปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จากข้อมูลที่น่าเสนอแบ่งกลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียออกเป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มของผู้ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา กลุ่มของผู้ที่มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษา กลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบในการจัดการศึกษา กลุ่มผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา กลุ่มผู้ที่มีสิทธิในการจัดการศึกษานอกเหนือจากผู้ที่ทำหน้าที่หลักในการจัดการศึกษา สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาได้รับความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาเป็นอย่างดี

### 5.1.3 ข้อมูลประสิทธิผลภายหลัง การประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่สอง ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในด้านสถานศึกษา

ผลการศึกษาพบว่าภายหลังจากที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอก กับสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใน

เขตพื้นที่อำเภอเมือง เชียงใหม่ แล้วนั้น การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเกิดประสิทธิผล ดังผลสรุปต่อไปนี้

5.1.3.1 ด้านการพัฒนาคณาภพการศึกษา ที่ประกอบด้วยด้านผู้เรียน ด้านครูผู้สอน และด้านการบริหารจัดการ ภายหลังจากการประเมินคุณภาพภายนอก ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ด้านผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยที่สูงขึ้นในทุกตัวชี้วัด โดยเฉพาะด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ด้านการมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา และด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ที่ดีและต่อเนื่อง ในด้านของครูผู้สอน ประสิทธิภาพในด้านครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยที่สูงขึ้นในทุกตัวชี้วัด โดยเฉพาะในด้านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน ครูมีคุณวุฒิที่เหมาะสมพร้อมพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ครูมีการพัฒนาให้มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการสอนและพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ส่วนในด้านการบริหารจัดการ เกิดประสิทธิผลในทุกตัวชี้วัดเช่นกัน โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในด้านของการพัฒนาการจัดกิจกรรมสืบสานและสร้างสรรค์ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทย การพัฒนาสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ให้เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติอย่างเต็มศักยภาพ การพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานที่ จัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมที่พึงงาม พร้อมทั้งพัฒนาจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์ และกีฬา/นันทนาการ กิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย รวมทั้งการพัฒนาองค์กร โครงสร้างการบริหารและระบบการบริหารให้มีความคล่องตัว ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

5.1.3.2 ด้านธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ประสิทธิภาพของการใช้ธรรมาภิบาลในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นในทุกตัวชี้วัด โดยค่าเฉลี่ยที่เพิ่มสูงที่สุด เป็นในด้านการที่สถานศึกษามีคณะกรรมการสถานศึกษา ที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และกฎกระทรวง ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่องค์ประกอบของคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ และการที่สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการทำงานและการประสานงานกันเป็นทีม การพัฒนาเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการ

นำเสนอข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ และการที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ชุมชน นักเรียน และกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษามีการประเมินทั้งภายในและภายนอกตามกฎกระทรวง รวมทั้งการที่สถานศึกษามีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารที่ประกอบด้วย ความสุจริต ยุติธรรม การใช้ระบบคุณธรรม การรับฟังปัญหา การระดมการมีส่วนร่วมในการบริหาร และการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

5.1.3.3 ด้านความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับหลักการศึกษาแห่งชาติ โดยประสิทธิผลที่เกิดขึ้นมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นในทุกตัวชี้วัด ซึ่งค่าเฉลี่ยที่เพิ่มมากที่สุด จะเป็นในด้านที่สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางและตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 อย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกัน และไม่ปิดกั้นผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ที่พอสามารถเรียนร่วมได้ ให้เข้าศึกษาในสถานศึกษา รวมทั้งให้ความร่วมมือและสนับสนุนในสิทธิประโยชน์ของผู้เรียนที่ได้รับจากภาครัฐเป็นอย่างดี

5.1.3.4 ด้านสร้างเสริม และประสานงานในลักษณะกัลยาณมิตร ประสิทธิผลที่เกิดขึ้นมีในทุกตัวชี้วัด ทั้งทางด้านความร่วมมือจากผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา ครู ชุมชน นักเรียน และกรรมการสถานศึกษา ให้ความร่วมมือและมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษา บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความตระหนักและความพยายามในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ร่วมกันแก้ปัญหาและวางแผนด้วยความร่วมมือร่วมใจที่ดี

5.1.3.5 ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประสิทธิผลที่เกิดขึ้นมีค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นในทุกตัวชี้วัด โดยเฉพาะด้านที่สถานศึกษาพัฒนาให้มีความสำคัญกับบทบาท การแต่งตั้งกรรมการและการประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา สถานศึกษามีการพัฒนาสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับท้องถิ่นที่เป็นมาตรฐาน สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ครอบคลุมกับความต้องการของผู้เรียนชุมชน และสังคม มีการพัฒนาวางระบบและกลไกที่ดีในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง และชุมชน ได้รับการสนับสนุนจากต้น

สังกัด พร้อมกับสถานศึกษามีการพัฒนาจัดแผนงานเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

#### 5.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการศึกษา กับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา ภายหลังการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่สอง ของสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

จากการทดสอบความสัมพันธ์ พบว่าปัจจัยทางการศึกษาซึ่งประกอบด้วย จำนวนนักเรียน งบประมาณของสถานศึกษา จำนวนบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ระดับการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา ดังข้อสรุปดังนี้

1. ปัจจัยด้านจำนวนนักเรียน เมื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักเรียนของสถานศึกษากับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ได้ข้อสรุปว่า ปัจจัยด้านจำนวนนักเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในระดับค่อนข้างต่ำ โดยความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวก

2. ปัจจัยด้านงบประมาณของสถานศึกษา เมื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ ระหว่างงบประมาณของสถานศึกษากับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ได้ข้อสรุปว่า ปัจจัยทางด้านงบประมาณของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ในเชิงลบ

3. ปัจจัยด้านจำนวนบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา เมื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรทางการศึกษา กับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ได้ข้อสรุปว่าปัจจัยทางด้านจำนวนผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในระดับค่อนข้างต่ำ โดยความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวก

4. ปัจจัยด้านการสังกัดหน่วยงานของสถานศึกษา เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสังกัดหน่วยงานของสถานศึกษากับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ได้ข้อสรุปว่า การสังกัดหน่วยงานของสถานศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

5. ปัจจัยด้านระดับการจัดการศึกษา เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการจัดการศึกษากับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ได้ข้อสรุปว่า ระดับการจัดการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

6. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษากับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ได้ข้อสรุปว่าการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

**5.1.5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่มีผลต่อการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ภายหลังการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา**

จากผลของข้อมูลในเรื่องปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะของสถานศึกษาในการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ มีปัญหาและอุปสรรคที่มีความแตกต่างกันไปตามสภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นบริบทของแต่ละสถานศึกษา

**5.1.5.1 ด้านผู้เรียน :** ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในระดับการศึกษาปฐมวัยที่สถานศึกษาจะต้องทำการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง คือในด้านของทักษะกระบวนการคิดต่างๆ ที่ผู้เรียนยังต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนา รวมทั้งปัญหาทางด้านสภาพความเป็นอยู่ปัญหาทางด้านครอบครัวที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ปัญหาความไม่เข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาการของผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาตามขั้นตอนที่ถูกต้องและเหมาะสมกับวัยและผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นปัญหาในด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดไตร่ตรอง คิดสร้างสรรค์ และการมีวิสัยทัศน์ รวมทั้งปัญหาจากความเจริญทางด้านเทคโนโลยีข้อมูลสารสนเทศที่มีความทันสมัยมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ที่ผู้เรียนมีการสร้างวัฒนธรรมค่านิยมที่ผิด ซึ่งเป็นสิ่งล่อแหลมต่อการเกิดปัญหาต่อผู้เรียน โดยผู้เรียนต้องได้รับการชี้แนะชี้แนะในการปฏิบัติให้ถูกต้องเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อผู้เรียนและส่งผลกระทบต่อปัญหาของสังคมในระดับต่อไป

**5.1.5.2 ด้านครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา:** ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านครูผู้สอน เป็นปัญหาในด้านของการที่ครูผู้สอนยังขาดทักษะความรู้และความชำนาญในการจัดการเรียนการสอน โดยครูผู้สอนในสถานศึกษาหลายแห่งไม่ได้จบตรงตามวิชาที่ทำการสอน แต่อาศัยว่าสอนบ่อยและมี

ระยะเวลาที่สอนนาน จึงทำการสอนในวิชานั้นๆ และประกอบกับสถานศึกษามีจำนวนครูไม่มากพอที่จะคัดเลือกให้สอนตามคุณวุฒิที่จบตรงได้ รวมทั้งการวัดผลและประเมินผลผู้เรียน ปัญหาการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนที่ควรมีการวัดผลตามสภาพจริงในทุกๆ ด้าน ครูควรมีการวัดผลและประเมินผลจากข้อมูลสภาพจริง สะท้อนคุณภาพของผู้เรียนที่แท้จริง การวิจัยเพื่อการพัฒนาและการแก้ไขปัญหในชั้นเรียน ครูผู้สอนควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและปฏิบัติเป็นประจำ เพื่อที่จะสามารถแก้ไขและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพการศึกษาที่ดี พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีผลในทางดียิ่งขึ้น

**5.1.5.3 ด้านการบริหารจัดการ :** ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการของสถานศึกษา จะเป็นในเรื่องของระบบข้อมูลสารสนเทศ ที่สถานศึกษาจะต้องมีการพัฒนาให้เป็นปัจจุบัน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดความคล่องตัวและสะดวกในการใช้ข้อมูลต่างๆ ได้ทันต่อเหตุการณ์ รวมทั้งการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในในสถานศึกษา ที่ต้องเป็นระบบที่มีการปฏิบัติจริง สามารถสะท้อนสภาพการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินการในด้านต่างๆ ภายในสถานศึกษา เพื่อให้การทำงานในทุกๆ งานภายในสถานศึกษาเกิดความผิดพลาดน้อยลง และสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันเวลา ลดปัญหาความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้ ปัญหาจากการได้รับการสนับสนุนเงินงบประมาณจากหน่วยงานต้องสังกัดน้อย ทำให้ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานประมาณนั้นมาบริหารจัดการในสถานศึกษา ซึ่งปัญหาในเรื่องงบประมาณในการบริหารจัดการในสถานศึกษายังเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษาเกือบทุกแห่งในพื้นที่ที่ทำการศึกษา ที่สถานศึกษาจะต้องทำการแก้ไขปัญหาและพยายามสรรหางบประมาณมาใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา อีกทั้งในเขตพื้นที่ที่ทำการศึกษามีความเจริญและความพร้อมในทุกด้านของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา จึงทำให้เกิดการแข่งขันสูง การบริหารจัดการสถานศึกษาจึงต้องมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา การบริหารจัดการจึงต้องเป็นการบริหารที่มีเปลี่ยนแปลงได้ในทุกสถานการณ์ และต้องอาศัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น จึงจะสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาของการที่สถานศึกษาไม่สามารถที่จะทำการคัดเลือกผู้เรียนได้ด้วยตนเองเพื่อต้องการส่งเสริมพัฒนาความเป็นเลิศเฉพาะด้านให้กับผู้เรียน จึงเป็นเหตุให้การพัฒนาผู้เรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมายเฉพาะของสถานศึกษาได้

**5.1.5.4 ด้านชุมชนและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง :** ปัญหาอุปสรรคในด้านชุมชน เป็นปัญหาในด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนที่ไม่มีความต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ขาดการร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษา ซึ่งสาเหตุของปัญหาอาจเกิดจากหลายสาเหตุ อาจเกิดมาจากสถานศึกษาเอง

ที่ยังขาดการให้ความสำคัญและการดำเนินการเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง หรืออาจเกิดจากสภาพเศรษฐกิจ สังคมปัจจุบันที่เป็นสังคมเมืองที่ต้องทำงานประจำหรือทำงานในหน้าที่การงาน มีเวลาการทำงานที่ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำงาน จึงทำให้ชุมชนมีเวลาให้กับส่วนร่วมน้อย และสาเหตุอีกหนึ่งประการคือการที่ชุมชน ไม่ได้ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาที่ชุมชนตั้งอยู่ ความร่วมมือและการให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาจึงมีน้อยตาม

**5.1.5.5 ด้านอื่นๆ :** เป็นข้อเสนอแนะในเรื่องของระเบียบกฎเกณฑ์ของภาครัฐที่กำหนดขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติและเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ควรมีการชี้แจงรายละเอียดวิธีการดำเนินการที่แท้จริง สามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องและเป็นรูปธรรม

## 5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาซึ่งสรุปได้ตามข้อ 5.1 สามารถนำผลมาอภิปรายผลการศึกษาในประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

### 5.2.1. ประสิทธิผลภายหลัง การประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่สอง ของสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในด้านสถานศึกษา

ในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สอง ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาภายใต้หลักเกณฑ์และข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และกฎกระทรวง เพื่อพัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผล การจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ (มาตรา 49) การดำเนินงานประเมินคุณภาพ ภายนอก ที่ระบุแนวทางการประเมิน ระบบการประเมิน การจัดคณะผู้ประเมิน การติดตามการ ดำเนินงาน พร้อมการติดตามผลการพัฒนาของสถานศึกษา กระบวนการดำเนินการประเมินคุณภาพ ภายนอก มีการดำเนินการโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาได้ใช้ มาตรฐานของการประเมินที่จัดทำโดย Stufflebeam (บทที่ 2: 16) ที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษาได้นำมาเป็นมาตรฐานในการประเมิน ซึ่งจากมาตรฐานดังกล่าว จึงทำให้ กระบวนการในการจัดการประเมินคุณภาพภายนอกตามแนวของ Stufflebeam (บทที่ 2 : 14-15)

ได้รับการยอมรับจากผู้ที่ถูกประเมิน ซึ่งในที่นี้หมายถึง สถานศึกษา โดยข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้เป็นผลของประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ภายหลังที่สถานศึกษาได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกแล้ว ซึ่งตามแนวคิดและความหมายของประสิทธิผล (บทที่ 2 : 17-19) ผลของประสิทธิผลที่แสดงออกมา มีค่าเฉลี่ยสูงในทุกๆ ด้านของการวัดประสิทธิผลทั้งหมด จากข้อมูลการศึกษานี้ จึงเป็นข้อมูลที่แสดงถึงการดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกประสบผลสำเร็จ เป็นสิ่งที่ยืนยันข้อมูลได้ว่า ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอเมือง เชียงใหม่ มีคุณภาพการจัดการศึกษาที่ดีขึ้น หลังจากที่สถานศึกษาได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ด้วยวิธีการและกระบวนการดำเนินการของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (บทที่ 2 : 22-38)

จากผลการศึกษาดังกล่าว ได้สะท้อนข้อมูลให้เห็นได้ว่า สถานศึกษาได้ให้การยอมรับในการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในรอบที่สอง และสถานศึกษาได้นำผลของการประเมินคุณภาพภายนอก มาดำเนินการแก้ไขปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น จนเกิดประสิทธิผลในการจัดการศึกษา ในด้านของสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษานั้นดำเนินการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2.) พ.ศ.2545 พัฒนาให้เกิดความเจริญต่อสังคม และประเทศชาติต่อไป

## 5.2.2. ปัจจัยทางการศึกษา กับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา ภายหลังการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่สอง ของสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางการศึกษา ได้ผลสรุปว่า ปัจจัยด้านจำนวนนักเรียน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวกระดับค่อนข้างต่ำ อภิปรายผลได้ว่า การมีจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น ส่งผลต่อประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มขึ้นตามไปด้วยนั้น เหตุผลประกอบในการสนับสนุนข้อมูลของการศึกษานี้ อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาที่ทำการศึกษานี้ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ ที่มี

สภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญ รวมทั้งปัจจัยสนับสนุนส่วนอื่นๆ ที่ดี มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สภาพของการแข่งขันเพื่อให้ได้รับการยอมรับให้เป็นสถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพที่ดีก็สูงตาม และสถานศึกษาแห่งใดผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพออกสู่สังคมได้มากที่สุด ได้รับการยอมรับในเรื่องของคุณภาพการจัดการศึกษา สร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษาเป็นที่นิยมและชื่นชม สังคมก็เกิดความต้องการที่จะส่งบุตรหลานเข้าศึกษาทำให้สถานศึกษานั้นๆ มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้จึงเป็นผลที่ทำให้จำนวนนักเรียนนั้นมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ในด้านปัจจัยของจำนวนบุคลากรทางการศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในเชิงบวกระดับค่อนข้างต่ำ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้ถือว่าเป็นข้อมูลที่สมเหตุสมผล สอดคล้องกับความจริงตามหลักทั่วไป ในการที่จะสถานศึกษาจะดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้เกิดคุณภาพการศึกษาที่ดีได้นั้น จำนวนครูผู้สอนจะต้องมีจำนวนที่เพียงพอต่อการจัดการเรียนสอนทุกสาระวิชาการเรียนรู้ พร้อมทั้งจะสามารถจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และหากสถานศึกษามีจำนวนครูมากขึ้น การจัดการเรียนการสอนก็จะเกิดความหลากหลายในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพที่ดีมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย

ปัจจัยด้านงบประมาณของสถานศึกษา ที่ผลการศึกษาพบว่า งบประมาณของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยความสัมพันธ์นั้นเป็นในเชิงลบ โดยมีระดับนัยสำคัญที่น้อยมากคือ 0.001 อภิปรายตามผลการวิเคราะห์ได้ว่า สถานศึกษาที่ใช้งบประมาณในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามากขึ้น ประสิทธิภาพของการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษามีคุณภาพที่ค่อนข้างต่ำลง การที่ทำให้ประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาลดต่ำลง อาจเกิดจากสาเหตุได้หลายประการ เช่น การใช้งบประมาณไม่ตรงกับความต้องการพัฒนางานที่แท้จริง ที่อาจเป็นด้วยเหตุผลของการไม่เข้าใจงานที่ต้องการพัฒนาอย่างแท้จริงหรือการมีระบบขั้นตอนการทำงานที่ซับซ้อนมากเกินไป การใช้งบประมาณเกิดความฟุ่มเฟือยไม่คุ้มค่ากับคุณภาพงานที่ได้รับ หรือการใช้งบประมาณเพื่อการพัฒนาไม่ได้รับการตอบสนองจากผู้เกี่ยวข้อง จากสาเหตุเบื้องต้น จึงอาจทำให้ผลของการศึกษาเป็นไปในลักษณะดังกล่าวได้

ปัจจัยด้านการสังกัดหน่วยงานการศึกษา ด้านระดับการจัดการศึกษาและด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นั้น ผลของการศึกษาพบว่าไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของการพัฒนาการจัดการศึกษา

จากผลการศึกษานี้ก็ปรากฏได้ว่า ในการที่สถานศึกษาจะดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น ปัจจัยที่จะต้องใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้มีความสะดวกตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาเป็นปัจจัยในด้านอื่น ไม่เกี่ยวกับปัจจัยด้านการสังกัดหน่วยงานการศึกษา ด้านระดับการจัดการศึกษาและด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

### 5.2.3 ภาพรวมของการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละแห่ง มีปัจจัยนำเข้าที่อาจแตกต่างกัน ทำให้กระบวนการในการบริหารจัดการของสถานศึกษา ไม่เหมือนกัน จึงทำให้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นเป็นไปตามบริบทสภาพแวดล้อมของแต่ละสถานศึกษา ซึ่งปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นนั้น ประกอบด้วยสาเหตุหลายประการ ทั้งในด้าน คน ที่ประกอบด้วย นักเรียน ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชน และบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา รวมไปถึง กระบวนการในการบริหารจัดการในสถานศึกษา หลักสูตรการศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่างๆ ในการศึกษา ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่สามารถที่จะก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการศึกษาได้ และรวมไปถึงปัจจัยภายนอกสถานศึกษาที่สถานศึกษาเองไม่สามารถที่จะควบคุมและกำกับดูแลให้เป็นไปตามที่สถานศึกษาต้องการได้ นั่นคือ สภาพของสังคมที่ประกอบด้วย สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการเกิดภัยต่างๆ ที่เป็นทั้งภัยธรรมชาติ และภัยที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น กฎหมายและกฎระเบียบทางด้านการศึกษา หรือที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาของประเทศ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ ล้วนแต่เป็นสิ่งที่สามารถก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการจัดการศึกษาได้ทั้งสิ้น ฉะนั้นหากสถานศึกษาใดที่เกิดปัญหาและอุปสรรค และส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา สิ่งที่สำคัญที่สุดที่สถานศึกษานั้นจะสามารถสรรหาวิธีการแก้ไขปัญหาและขจัดอุปสรรคต่างๆ รวมทั้งการก่อให้เกิดการพัฒนาขึ้นได้ โดยความสามารถตามอำนาจหน้าที่ และตามความสามารถเฉพาะบุคคล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่เป็นผู้ที่จะนำสถานศึกษาในสู่แนวทางของการพัฒนาที่ดี และการนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนาการศึกษาได้นั้น การสร้างองค์กรให้มีความเป็นทีม สร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา การทำงานโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกๆ ฝ่ายในองค์กรเป็นสิ่งสำคัญมากในการที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ ฉะนั้นจุดเริ่มต้นที่สำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติของการเป็นผู้บริหารที่ดีทั้งด้านการมีภาวะผู้นำ การตัดสินใจ การบริหารและการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นวิธีการที่ดีที่สุด โดยคุณภาพการจัดการศึกษาที่จะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี

ได้นั้น การพัฒนานั้นควรเริ่มจากภายในสถานศึกษา ก่อน แล้วจึงขยายออกสู่สังคมภายนอกสถานศึกษา ที่นำผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่กำหนดให้ ผู้เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการที่จะมีวิธีการดำเนินการอย่างไร จึงจะสามารถให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ และจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาก็พบว่าสถานศึกษาในหลายๆ แห่ง ก็ประสบผลสำเร็จได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น เข้ามาร่วมและสนับสนุนการจัดการศึกษา แต่ก็ยังมีสถานศึกษาอีกหลายแห่ง ที่ต้องมีการพัฒนาเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ทั้งในด้านการให้ความรู้ความเข้าใจในสิทธิของการจัดการศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการปรับเปลี่ยนวิธีการในการดำเนินการทั้งฝ่ายสถานศึกษาและฝ่ายผู้เกี่ยวข้องในการที่จะสามารถหาจุดร่วมในการประสานงานเพื่อการจัดการศึกษาร่วมกัน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการที่นำสถานศึกษาไปสู่ การมีคุณภาพการจัดการศึกษาที่ดี สามารถผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพออกสู่สังคม

**5.2.4 ด้านข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก :** สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาอำเภอเมืองเชียงใหม่เกือบทั้งหมด ให้การยอมรับและสนับสนุนให้มีการดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อสะท้อนสภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สถานศึกษาได้ทราบถึงจุดควรพัฒนาและจุดเด่นของสถานศึกษา ก่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาไปในแนวทางที่ถูกต้องและก่อให้เกิดการพัฒนาที่สร้างคุณภาพการศึกษาที่แท้จริง แต่ในกระบวนการในการดำเนินงานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ควรมีมาตรฐานในการดำเนินการประเมินที่มีมาตรฐานเดียวกัน โดยเฉพาะผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินคุณภาพภายนอก จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ มีความสามารถ ในด้านการศึกษายอดเยี่ยม พร้อมกับปฏิบัติการประเมินตามหลักการและแนวทางในการประเมินที่แท้จริง มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ไม่สร้างแรงกดดันต่อสถานศึกษา มีความเป็นมิตร ที่จะร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

ร่วมกัน

## 5.3 ข้อเสนอแนะ

### 5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

5.3.1.1 จากผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาภายหลังการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สอง ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับที่ดี การพัฒนาเกิดขึ้นในทุกด้านตามหลักการของการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษายอมรับในกระบวนการดำเนินการในการประเมินคุณภาพภายนอก และเพื่อให้การจัดการศึกษามีมาตรฐานการศึกษาที่ดียิ่งขึ้น สถานศึกษาควรดำเนินการจัดการศึกษาเพิ่มในด้านของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ให้มีความต่อเนื่องเกิดปฏิสัมพันธ์ที่เชื่อมโยง ให้ผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่ายร่วมกันตระหนักถึงความสำคัญในการที่จะร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทั้งในด้านวิชาการและด้านทักษะความสามารถด้านอื่นๆ อย่างหลากหลาย เพื่อยกระดับมาตรฐานของสถานศึกษาให้มีระดับมาตรฐานที่สูงขึ้นต่อไปในอนาคต

5.3.1.2 จากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 ให้ความสำคัญชอบระบียบกระทรวงศึกษาธิการ ขยายโอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งเดิมเคยจำกัดไว้ให้บางกลุ่ม บางระดับการศึกษา เปิดกว้างให้ทุกคนที่อาศัยในประเทศไทยสามารถเข้าเรียนได้โดยไม่จำกัดระดับ ประเภท หรือพื้นที่การศึกษาทั้งการรับเข้าเรียน ลงทะเบียนนักเรียน นักศึกษา และการออกหลักฐานการศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาแต่ละระดับตามร่างระเบียบจากมติดังกล่าว สถานศึกษาในสังกัดภาครัฐ และสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลายแห่งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง เชียงใหม่ จึงมีเด็กต่างด้าวเข้ามาเรียนในสถานศึกษา และในสถานศึกษาหลายแห่งมีเด็กต่างด้าวมากกว่าเด็กไทย การบริหารจัดการของสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงเกิดปัญหาและอุปสรรค หลายประการ ทั้งเรื่องของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำของผู้เรียน การไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชนในเขตที่ตั้งของสถานศึกษา รวมไปถึงการขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญในการจัดการศึกษา ที่มีการมองการพัฒนาการศึกษาในมุมมองที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเกิดปัญหาแก่สังคม และประเทศในอนาคตได้ จึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญและหันกลับมาช่วยกันแก้ไข และปรับเปลี่ยนมุมมองความคิดการพัฒนาในทิศทางบวกให้มากขึ้น

5.3.1.3 จากผลของการศึกษาปัจจัยทางการศึกษา กับประสิทธิภาพของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ภายหลังการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่

สอง ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งผลที่ได้ คือ ปัจจัยทางด้านการงบประมาณในการจัดการศึกษา จำนวนนักเรียน จำนวนบุคลากรของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้ ปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัย ล้วนแต่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่าง เป็นสำคัญทั้งหมด เนื่องจากว่าปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสังกัดหน่วยงานรับผิดชอบใดๆ ก็ตาม ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ เกิดการแข่งขันในเรื่องของคุณภาพผู้เรียนทั้งสิ้น โดยเฉพาะด้านการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถสอบแข่งขันเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาที่ได้รับการยอมรับ สถานศึกษาจะได้รับการยอมรับจากสังคมเป็นอย่างมาก จากเหตุและผลดังกล่าว จึงทำให้เกิดผลทั้งในทางบวกและทางลบ โดยทางบวกทำให้สถานศึกษาทุกๆ แห่ง เกิดการตื่นตัวและร่วมกันบริหารจัดการ ด้วยความเสียสละและร่วมมือร่วมใจจากผู้มีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องทุกๆ ฝ่าย ให้สามารถผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพที่ได้ออกสู่สังคม ซึ่งถือว่าการร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาการศึกษาที่ดียังยิ่งเกิดคุณประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติ ในทางกลับกันอาจการเกิดผลในทางลบได้เช่นกัน อันเนื่องจากการแข่งขันในเรื่องของการผลิตผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงนั้น อาจทำให้เกิดการหาผลประโยชน์ทับซ้อน จากการจัดการเรียนการสอน เมื่อผู้เรียนต้องการให้เกิดความรู้ความเข้าใจในวิชาตามหลักสูตรที่มีการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มในการเรียนเพิ่มเติม ซึ่งทำให้นโยบายของการจัดการศึกษานั้นเปลี่ยนไป จากการที่การจัดการศึกษาเป็นนโยบายสาธารณะที่จัดขึ้นเพื่อให้บริการเพื่อประชาชนโดยส่วนรวม ให้เกิดความเท่าเทียมและเสมอภาคกัน แปรเปลี่ยนไปเป็นการดำเนินการในเชิงธุรกิจ ที่เป็นการสร้างค่านิยมที่ผิดให้เกิดขึ้นในสังคม เป็นการสร้างวัฒนธรรมการศึกษาที่ผิด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดสิ่งดังกล่าว สถานศึกษาจึงควรมีการกำหนดกฎระเบียบ มาตรการ การปฏิบัติงานที่เข้มงวด และชัดเจน โดยให้ผลประโยชน์โดยรวมนี้ อยู่ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

### 5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ในการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาซึ่งจะมีการประเมินในทุกๆ 3-5 ปี เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานและยกระดับของมาตรฐานสู่ในระดับที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น การดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการดำเนินการนั้น ควรมีการประเมินย้อนกลับจากสถานศึกษาที่ได้รับการประเมิน ในทุกๆ รอบที่ทำการประเมิน เพื่อเป็นกระจก

สะท้อนกลับให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้รับรู้ข้อมูลต่างๆ ของสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมจากการวิจัยฉบับนี้ให้ครอบคลุมในหลายๆ พื้นที่ที่มีการจัดการศึกษา โดยศึกษาในสถานศึกษาที่มีบริบทสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไป เช่น ศึกษาในสถานศึกษาที่มีเขตที่ตั้งในพื้นที่ที่มีความเจริญทางการเศรษฐกิจน้อย และมีสภาพสังคมที่แตกต่างกันไป ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาการศึกษาที่มีความแตกต่างออกไปด้วย โดยจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาในภาพรวมของประเทศ

5.3.2.3 การเก็บข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม ควรมีการเก็บข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย ทั้งด้านผู้รับผลประโยชน์ ด้านผู้ดำเนินการจัดการศึกษา และด้านผู้ได้รับผลกระทบ เนื่องจากว่า ในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2542 ที่มีการกำหนดให้บุคคลหลายฝ่ายมีสิทธิในการจัดการศึกษา พร้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หากมีการเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย จะทำให้สามารถได้ข้อมูลที่สะท้อนสภาพความเป็นจริง มีความถูกต้องตามการดำเนินการจัดการศึกษา รวมทั้งข้อมูลของการประเมินผลที่ได้นั้นจะมีความเป็นกลางมากที่สุด ปราศจากความลำเอียง และมีความเที่ยงตรง ซึ่งจะทำให้ผลประเมินที่ได้สะท้อนสภาพของการดำเนินการด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่แท้จริง สามารถพัฒนาและแก้ไขปัญหาลงไปในทิศทางที่ถูกต้อง ส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการศึกษาในภาพรวม